

KRIZOVÝ PLÁN PRO SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÉ JEVY školní rok 2020/2021

Vypracovala	Mgr. Václava Wojewodová, školní metodik prevence
Dne	31. 8. 2021
Schválila	Mgr. Jana Petrová, ředitelka školy
Směrnice nabývá účinnosti dne	1. září 2021
Číslo jednací	ZŠL/1307/2021
Spisový znak / skartační znak a lhůta	1.2 / A 10

KRIZOVÝ PLÁN, jak se chovat po lockdownu

Zaměříme se na citlivý přístup po nástupu žáků po distanční výuce do školy. Budeme si všimnout a přiměřeně reagovat na změny chování a výsledky vědomostí ve výuce.

V rámci prevence budeme sledovat nejen sociálně patologické jevy, jako je šikana, užívání drog, ale i mentální anorexie, bulimie, sebevražedné pokusy atd., ale také možné důsledky dlouhého lockdownu, jako je násilí v rodině, poruchy duševního zdraví a vůbec psychické pohody. Je vždy nutné přistupovat k jednotlivým žákům i dospělým individuálně, citlivě a odpovědně, a to při jakémkoliv změně chování nebo i podezření, či upozornění třetí osobou:

1. Jde-li o jednotlivce, promluvit si s ním v bezpečném a chráněném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny.
2. O zjištěných poznacích informovat třídního učitele, příp. ředitele školy, metodika prevence, výchovného poradce.
3. Pokud se změna týká celého kolektivu, přenechat šetření na metodikovi prevence, který je proškolený v řešení sociálně patologických jevů.
4. Třídní učitel o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci, buď individuálně, nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky, zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení.

Rodiče žáků jsou pravidelně informováni o prospěchu a chování svých dětí a mají možnost kdykoliv žádat vysvětlení a objasnění hodnocení nebo postupů řešení, po kterémkoliv vyučujícím. Mají možnost se kdykoliv obrátit na výchovného poradce, metodika prevence nebo vedení školy a žádat přešetření situace.

Pedagogové při podezření na zanedbání povinné péče o dítě, tělesné tresty, domácí násilí apod. upozorní zákonné zástupce. Pokud nedojde k pozitivní změně, hlásí situaci na odbor péče o dítě a na policii.

Všichni zaměstnanci školy, žáci i rodiče jsou informováni, kdo je:

Školní metodik prevence: Mgr. Václava Wojewodová

Výchovná poradkyně: Mgr. Petra Olbřimková

KRIZOVÝ PLÁN

Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky žákem.

OMAMNÉ LÁTKY

Při nálezů neznámé látky

1. MOŽNOST

- a) zajistí-li pedagog podezřelou látku a je podezření, že se jedná o drogu či jinou škodlivou látku, v **přítomnosti dalšího člena pedagogického sboru uloží tuto látku do obálky**.
- b) Na obálku napíše **datum, čas a místo zajištění látky, příp. komu byla odebrána, podepíše se a uvede jméno svědka**. Obálku přelepí, opatří razítkem školy a uschová ji do školního trezoru.
- c) Poté je nutno bezodkladně **vyrozumět policii**. Identifikaci provede vždy policie, nikoli zaměstnanec školy. Při převzetí neznámé látky policistou si škola nechá tuto skutečnost **písemně potvrdit**.
- d) Pokud je zajištěna podezřelá látka u dítěte, které jeví známky otravy, předá se látka stejným způsobem uložena přivolanému lékaři.

2. MOŽNOST

- a) pedagog neznámou látku **ponechá na místě nálezů**
- b) bezodkladně **zavolá policii**
- c) do příjezdu policie **zajistí dohled** na místě nálezů, příp. zadrží žáka, u něhož byl nález učiněn.

Při ohrožení zdraví žáka

V případě ohrožení zdraví studenta v důsledku podezření na požití omamné látky se posupuje tak, jako když student přijde do školy s horečkou.

- a) dítě jevící příznaky užití omamné látky **je odvedeno ze třídy** do izolace, místnost v přízemí za výtahem, kde zůstane po dobu, než si pro něj přijdou rodiče nebo lékařská služba. Pedagog zajistí nad dítětem **dohled dospělé osoby**.
- b) Škola **bezodkladně informuje rodiče** žáka nebo jeho zákonné zástupce o blíže nspecifikovaných zdravotních potížích žáka, rodiče jsou vyzváni k tomu, aby si dítě co nejdříve vyzvedli ze školy, neboť je nutné lékařské vyšetření.

Rodič si přijde do školy pro žáka

- Je seznámen se zdravotními potížemi
- Po užití stimulačních či kanabinoidních látek (jsou např. rozšířené zornice), škola apeluje na rodiče, aby s dítětem navštívil lékaře.

Základní škola a Mateřská škola U Lesa, Karviná, příspěvková organizace

- Pedagog odkáže rodiče na odborníky na specializovaných pracovištích (PPP apod.)

Rodič si do školy pro dítě nepřijde

Škola přehodnotí zdravotní stav žáka, pracovník školy **zavolá lékařskou službu** (může jít o předávkování návykovou látkou) nebo **zajistí převoz k lékaři s doprovodem dospělé osoby**. Rodič je o postupu školy předem informován.

- c) škola **vyhotoví zápis** průběhu celého případu a stanoví postup, jak zamezit případnému výskytu žáka pod vlivem omamné látky nebo výskytu podezřelé látky ve škole.
1. *Ve školním řádu je uveden zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy včetně sankcí, které z porušení vyplývají.*
 2. *Proběhne třídní schůzka rodičů, seznámení s účinky a příznaky užití návykových látek, jak se škola k případu postaví, jak bude pracovat s rizikovou třídou v preventivní oblasti, rodiče jsou vybidnuti ke spolupráci při výskytu sociálně nežádoucího chování, jsou seznámeni s náplní práce a konzultačními hodinami metodika prevence a výchovného poradce. Jsou dále seznámeni s tím, že dítě pod vlivem návykové látky ve škole porušuje vnitřní řád školy.*
 3. *Žák, který prokazatelně zneužíval omamnou látku v areálu školy a tím porušil řád školy, bude **kázeňsky potrestán** dle školního řádu.*
 4. *Škola **pozve nejrychlejší cestou rodiče žáka** k jednání se školou. Rodiče jsou seznámeni se všemi skutečnostmi případu, porušením řádu školy, návrhem výchovného opatření, který schválila a doporučila pedagogická rada. Škola **doporučí** rodičům žáka **specializovanou pomoc odborníků**, škola **vyhotoví dva zápisy z jednání**, jeden obdrží rodiče žáka, druhý zůstane uložen ve škole. Škola nabídne rodičům pomoc – monitorování, pravidelné schůzky R + TU, ŠMP, VP.*
 5. ***Žáci jsou obecnou formou seznámeni s případem** a jsou upozorněni na závažnost držení, přechovávání a užívání návykové látky a to nejen v areálu školy.*
 6. ***Třída**, v níž se problém objevil, **bude monitorována**, budou v ní **pracovat odborníci** (dlouhodobé prožitkové programy) **primární prevence, sekundární prevence.***
- d) Škola informuje sociální odbor v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) nebo je v akutním ohrožení zdraví po požití drogy, tj. při nebezpečí předávkování a trvalého zdravotního poškození včetně vzniku návyku a bezprostředním ohrožení života nebo po průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole.

Při podezření, že žák zneužívá návykové látky (časná intervence)

Metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel, pověřený pracovník:

- a) provede **diskrétní šetření** – zjistí citlivě co nejvíce informací (od spolužáků, rodičů, z poradny apod.)
- b) provede **pohovor s dítětem** – podle vztahu pracovníku s dítětem buď osobně nebo za přítomnosti jiného učitele, nebo jiné osoby (psychologa, sociálního kurátora, pracovníka oddělení pro dítě, kontaktního centra apod.). Doporučí mu rozhovor s odborníkem (Linka důvěry, PPP, zdravotní zařízení, SVP apod.)

Po důvodném podezření:

- c) citlivě **informuje rodiče**, jiné zákonné zástupce a upozorní je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy – nebezpečí z předávkování a trvalého zdravotního poškození, včetně vzniku návyku, který hraničí s bezprostředním ohrožením života
- d) v případě negativní reakce rodičů na sdělené skutečnosti a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, uvedomí škola sociální odbor
- e) pokud není v silách školy společně s rodiči problém vyřešit, doporučí další odbornou pomoc

ŠETŘENÍ A VÝSLECH POLICIÍ

Vstup policie do školy

Zaměstnanci školy se snaží o maximálně dobrou spolupráci, vzájemný respekt a vstřícnost.

1. **policista je povinen prokázat se** – stejnokrojem s identifikačním číslem nebo služebním průkazem nebo odznakem služby kriminální policie nebo ústním prohlášením „policie“
2. v případě pochybností o totožnosti policisty si zaměstnanec školy ověří totožnost telefonickým dotazem na pracoviště policie
3. ředitel nebo jeho zástupce se **seznámí s předmětem policejního úkonu a důvodů, jež k němu vedou**

Předvolání a předvedení žáka, podání vysvětlení a výslech

Policie může vyžadovat podání vysvětlení, provádět výslech, předvolat nebo předvést žáka mimo školu. Výslech se provádí zpravidla policisty v občanském oděvu, převezení za použití civilního vozidla.

1. Škola zajistí **dohled dospělou osobou** po celou dobu služebního zákroku i služebního úkonu a to i v případě, že je proveden ve škole. **Písemně je zaznamenáno číslo policisty, jméno převáženého dítěte a datum.** Po ukončení procesu je žák předán zpět do školy nebo je předán zákonnému zástupci.
2. **Vyrozumění rodičů** provádí policista **předem** (u osoby mladší 15 let informuje také orgán sociálně právní ochrany mládeže), v případě, že tak neučinil, informuje rodiče třídní učitel – o způsobu vyrozumění se domluví s policistou.

Policista může úkon provést i v případě, že vyrozumění rodiče nelze zajistit a provedení úkonu nelze odložit. V případě, že by vyrozuměním rodičů bylo mařeno vyšetřování, vyrozumí škola zákonného zástupce bezprostředně po souhlasu policie. Podle zákona mohou být mladiství vyslýcháni i bez účasti osob vykonávajících dohled nad nezletilými.

Na požádání policie ředitel školy **poskytne vhodnou místnost** k šetření žáka ve škole, zajistí také **pedagogický dozor**.

Osoby přibrané k výslechu (dozor) mohou navrhnout odložení úkonu na pozdější dobu a v průběhu provádění takového úkonu navrhnout jeho přerušování nebo ukončení, pokud by provedení úkonu nebo pokračování v něm mělo nepříznivý vliv na psychický stav vyslýchané osoby. Pro děti a mládež platí v plné míře **presumpce nevinny**.

OZNAMOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI

1. V případě, že je zaměstnanec školy svědkem trestné činnosti nebo se o ní dozví, **ohlásí to ředitelce školy**. Je proveden **písemný zápis**.
2. škola celou záležitost **oznámí Policii ČR**.

Trestnou činností se rozumí užívání omamných látek, gamblerství, šikana, týrání, vraždy, loupeže, pohlavní zneužívání, znásilnění, majetková trestná činnost, dále vystavení šikaně či týrání, příp. jinému nežádoucímu zacházení ve škole i mimo školu.

ŠIKANA

Škola je povinná řešit šikany ve škole a na akcích pořádaných školou, mimo školu je to věc policie a rodičů. Diagnostiku a vyšetřování šikany provede metodik prevence. Důležité je mít v někom oporu (vedení školy, kolegové, ...).

Učitel je svědkem šikany – brutálního násilí

1. **Překonání šoku!**
2. **Bezprostřední záchrana oběti! Odvést oběť okamžitě ze třídy!**
3. **Ihned se vrátit zpět do třídy nebo do ní poslat jiného pedagoga**, příp. pověřit dozorem něhoto ze žáků (zabránění domluvě agresorů na křivé skupinové výpovědi)! **Zalarmovat další pedagogy** a domluvit se na spolupráci při vyšetřování – i za cenu přerušování výuky!
4. **Pokračovat v pomoci a podpoře oběti** (dát oběti napít, zajistit lékařské vyšetření)! Po návratu od lékaře **nepouštět oběť zpět do třídy**.
5. **Kontaktovat rodiče oběti** – při rozhovoru s rodiči se vyvarovat slovu šikana, lépe je používat trápené nebo ubližované dítě. Hovořit s nimi „na rovinu“, ujistit je, že se konflikt řeší. Dohodnout se s rodiči, jakým způsobem bude **zajištěna bezpečnost dítěte** (nejlépe nechat doma).
6. **Ohlásit celou věc policii.**
7. Následuje vlastní vyšetřování

VÝSKYT TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ

Ve vnitřních i vnějších prostorách všech typů škol je zakázáno kouřit. Žák si je vědom, že porušením zákazu kouření ve všech prostorách školy se vystavuje přísným kázeňským postihům (jedná se o klasické tabákové výrobky i elektronické cigarety a komponenty).

Postup při konzumaci tabákových výrobků ve škole:

1. Je-li žák ve škole přistižen při konzumaci tabákových výrobků, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Tabákový výrobek je nutné žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat. 3. Pedagogický pracovník o události sepíše stručný zápis s vyjádřením žáka, který bude založen v agendě výchovného poradce, metodika prevence.
3. V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel písemně zákonného zástupce nezletilého žáka.
4. V závažných případech, zejména s ohledem na věk a chování žáka, jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte.
5. Z konzumace tabákových výrobků jsou pro žáka vyvozena následující kázeňská opatření a je zahrnuto do celkového hodnocení chování na pololetí: a) přinesení cigaret, tabákových výrobků – důtka ředitele školy b) prokázané kouření - 2. stupeň z chování c) opakované prokázané kouření -3. stupeň z chování.

VÝSKYT ALKOHOLU

Postup při konzumaci alkoholu ve škole:

1. Je-li žák ve škole či na školní akci přistižen při konzumaci alkoholu, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je třeba žákovi zabavit a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.(bezprostřední ohrožení na zdraví a životě)
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka, který založí výchovný poradce a metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka neprodleně vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou pravomocí a vyčká jeho pokynů.
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola písemnou formou skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák výuky schopen.
9. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte § 10 odst. 4 písmeno g) zákona 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí.
10. V případě uživatelova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnosti odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
12. Z přinesení a konzumace alkoholu ve škole jsou pro žáka vyvozeny následující kázeňská opatření a je zahrnuto do celkového hodnocení chování na pololetí:
 - a) přinesení - důtka ředitele školy
 - b) prokázané požití alkoholu – 2. stupeň z chování
 - c) opakovaně prokázané požití alkoholu -3. stupeň z chování

Základní škola a Mateřská škola U Lesa, Karviná, příspěvková organizace

Postup při nálezů alkoholu ve škole:

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, postupují takto:

- Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění chemické struktury
- O nálezů ihned uvědomí vedení školy.
- Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu
- O nálezů sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen (datum, místo a čas nálezů, jméno žáka, podpis žáka). V případě, že žák odmítá podepsání záznamu, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápis a rozhovor se žákem vede metodik prevence.

Zápis záznamu založí výchovná poradkyně, metodik prevence do své agendy.

- O nálezů škola vyrozumí zákonného zástupce žáka, jedná-li se o opakovaný nález u téhož žáka i orgán sociálně právní ochrany dítěte.
- V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a žák je intoxikovaný, je i zajištěná tekutina předána přivolanému lékaři.

ZÁŠKOLÁCTVÍ

Třídní učitel by měl být nejpozději do 3 dnů informován rodiči nebo zákonnými zástupci o důvodu nepřítomnosti žáka ve škole. Pokud tak neučiní, situaci lze klasifikovat jako záškoláctví. Přestupek je hodnocen různými stupni kázeňských opatření a je zahrnut do celkového hodnocení chování na pololetí (viz školní řád).

KRÁDEŽE

Jde o protiprávní jednání, a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho rodičům, zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil. Vést žáky k všímavosti vůči svému okolí (v případě, že budou svědky takového jednání - krádeže), aby ohlásili tuto skutečnost třídnímu učitel, výchovnému poradci, školnímu metodiku prevence, řediteli školy, popřípadě jinému pedagogickému pracovníku školy.

RASISMUS

Vzhledem k závažnosti tohoto tématu třídní učitel neprodleně zajistí bezpečnost případné oběti. Dále oznámí skutečnost rodičům nebo zákonným zástupcům oběti i agresora a postupuje dle preventivního plánu proti šikaně, popř. informuje policii ČR dle závažnosti situace a případného ohrožení bezpečí oběti. Přestupek je hodnocen různými stupni kázeňských opatření a je zahrnut do celkového hodnocení chování na pololetí (viz školní řád).

VANDALSTVÍ

Žáci jsou povinni zacházet šetrně s učebnicemi, pomůckami a s veškerým vybavením školy.

1. Žáci se chovají tak, aby nedocházelo ke škodám na vybavení budovy školy včetně maleb.
2. Zásady šetrného nakládání platí i pro venkovní areál školy včetně školního hřiště.
3. Žák odpovídá za škodu, kterou svým jednáním způsobil a za škodu, jejímuž vzniku nezabránil, přestože to bylo v jeho silách. Způsobenou a zaviněnou škodu uhradí žák nebo jeho zákonný zástupce škole v plném rozsahu. Při zaviněném poškození školního majetku může žák školy společně se svým zákonným zástupcem zjednat nápravu škody i tím, že na vlastní náklady uvede poškozenou věc do původního stavu. Neuhrazení způsobené škody je důvodem pro vymáhání náhrady škody soudní cestou.
4. Třídní učitelé poučí žáky a zákonné zástupce žáků o odpovědnosti žáků za škodu (§ 2920 a § 2921 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník) a odpovědnosti školy za škodu žákům (§ 391 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce).

Tento přestupek je hodnocen různými stupni kázeňských opatření a je zahrnut do celkového hodnocení chování na pololetí (viz školní řád).

PODVOD

Zpravidla jde o podvody typu falšování podpisu rodičů nebo zákonných zástupců, klasifikace v žákovských knížkách, pracovních úkolů. Pokud jde o falšování podpisu na omluvence z důvodu nepřítomnosti žáka ve vyučování, je třeba tento přestupek klasifikovat jako záškoláctví (viz záškoláctví). Tento přestupek je hodnocen různými stupni kázeňských opatření a je zahrnut do celkového hodnocení chování na pololetí (viz školní řád).

KYBERŠIKANNA

Pokud je žák vystaven některé z forem soustavného obtěžování nebo napadání přes internet, mobilní telefon nebo přes sociální sítě (facebook), třídní učitel okamžitě informuje ředitele školy, výchovného poradce, školního metodika prevence. Rodiče nebo zákonní zástupci jsou pozváni do školy a s jejich pomocí se snaží eliminovat možnost přístupu k žákovi (oběti) od agresora. Pokud je agresor neznámý, je v této situaci doporučeno řídit se pravidly pro bezpečný pohyb na internetu (také je lepší změnit telefonní číslo, adresu na facebooku, internetu, mailu či zvolit jinou sociální síť). Po určitou dobu se snažit vyhybat těmto kontaktům. Pokud je agresor známý, je třeba informovat také zákonného zástupce agresora a vysvětlit mu, že jde v podstatě o trestný čin, který by měl být takto posuzován, pokud nebude s okamžitou platností ukončen. Tento přestupek, pokud se stal ve škole, je hodnocen různými stupni kázeňských opatření a je zahrnut do celkového hodnocení chování na pololetí (viz školní řád). V opačném případě je na zákonných zástupcích, zda případ nahlásí příslušným orgánům (policii ČR).